

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v5.2025.24>

Є. М. Турик

orcid.org/0009-0009-3989-4017*ад'юнкта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури
Національної академії внутрішніх справ*

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ ПРИ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ПРЕВЕНТИВНІ МЕХАНІЗМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Законність початку досудового розслідування є одним із ключових елементів системи гарантій кримінального процесу України. Саме цей етап визначає подальшу долю кримінального провадження, адже з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань виникає комплекс правових наслідків, що безпосередньо впливають на становище особи, стосовно якої розпочато провадження. Тому будь-які порушення або маніпуляції на цій стадії мають особливо небезпечний характер, оскільки вони здатні трансформувати законний процес у засідку, дискредитації або неправомірного втручання у приватну сферу [1, ст. 214].

Поняття зловживання правом у сфері кримінального процесуального права не є новим, проте в контексті початку досудового розслідування воно набуває особливої актуальності. Йдеться про ситуації, коли учасники або посадові особи формально діють у межах наданих їм повноважень, однак зміст і спрямованість цих дій суперечать меті закону. Іншими словами, мова йде про використання правових інструментів не для досягнення завдань кримінального процесу, а задля досягнення побічних або неправомірних результатів. Така поведінка спотворює сутність правового регулювання, оскільки право втрачає свій охоронний і гарантійний характер та перетворюється на інструмент маніпуляції.

Особливість зловживання правом на початку досудового розслідування полягає в тому, що воно часто маскується під формальну законність. Зовні процедура може виглядати коректно – прийнято заяву, внесено відомості до ЄРДР, визначено слідчого, навіть розпочато певні процесуальні дії. Однак аналіз підстав такого початку демонструє відсутність реального фактичного чи юридичного обґрунтування. Як результат – з'являється фіктивне кримінальне провадження, що не спрямоване на встановлення істини, а існує лише як механізм впливу на особу або організацію. Це, безумовно, є викривленням самої ідеї правосуддя та прямим порушенням принципу добросовісності, закріпленого у правовій доктрині [2, с. 41].

Сутність добросовісності полягає у тому, що будь-яка процесуальна дія повинна відповідати

не тільки букві, а й духу закону. Коли ж закон використовується не для досягнення його цілей, а всупереч їм, виникає правовий парадокс – формально правомірна поведінка стає фактично неправомірною. Як влучно зазначає О. Капліна, зловживання правом у кримінальному процесі – це свідомо або несвідомо деформація правового змісту дії, що суперечить завданням правосуддя [2, с. 42]. Таким чином, правова природа цього явища поєднує елементи як суб'єктивної недобросовісності, так і об'єктивної системної вади у процедурі контролю за початком кримінального провадження.

Зловживання може виявлятися у різних формах. Воно може полягати у свідомому створенні підстав для відкриття провадження без наявності об'єктивних даних про злочин, у безпідставній відмові від реєстрації заяви з метою уникнення відповідальності певних осіб, або у формальному внесенні відомостей до реєстру без подальшого проведення досудового розслідування. Такі дії, навіть якщо вони зовні відповідають процедурі, підривають фундаментальні засади правової держави. В умовах розбудови України на демократичних, правових засадах одним із головних завдань для неї є всебічне забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, підтримка суспільного порядку та захист соціальних цінностей [3, с. 25].

Проблема ускладнюється тим, що сучасна практика часто характеризується формалізмом у питанні реєстрації кримінальних проваджень. В окремих випадках органи досудового розслідування сприймають обов'язок щодо внесення відомостей до ЄРДР як механічну дію, не пов'язану з об'єктивним аналізом наявних даних. Це породжує можливість виникнення ситуацій, коли досудове розслідування розпочинається не через наявність обґрунтованої підозри, а виключно через заяву будь-якого характеру, навіть таку, що не містить ознак кримінального правопорушення. Таким чином, реалізація права на звернення перетворюється з гарантії захисту у потенційний засіб зловживання.

Варто зазначити, що подібні явища не лише порушують баланс між правами особи і повноваженнями держави, але й створюють умови для

виникнення недовіри до правоохоронної системи. Якщо початок досудового розслідування стає інструментом тиску чи засобом впливу, це руйнує довіру громадян до інститутів правосуддя, підриває їхню легітимність і спричиняє ефект правового нігілізму.

Проблема попередження зловживання правом у кримінальному процесі має глибоке теоретичне підґрунтя, що сягає загальнофілософського розуміння меж реалізації суб'єктивного права. Ще у працях С. Алексєєва зазначалося, що будь-яке право може втратити свій правовий характер, якщо його реалізація виходить за межі соціальної доцільності та суперечить публічним інтересам [4, с. 47]. У контексті кримінального процесу це положення набуває особливого значення, адже право на початок досудового розслідування пов'язане з можливістю прямого втручання держави у сферу приватних прав.

Теоретико-правові підходи до попередження зловживань ґрунтуються насамперед на принципах верховенства права та правової визначеності. Вони передбачають, що кожна дія учасника процесу має не лише формально відповідати букві закону, а й узгоджуватись із його метою – захистом прав людини та інтересів суспільства. Будь-яке відхилення від цього співвідношення перетворює право на засіб тиску чи маніпуляції. Звідси випливає, що превенція зловживання починається не з контролю чи покарання, а з чіткого розуміння суб'єктом сутності своїх процесуальних прав і меж їхнього здійснення.

Сучасна доктрина кримінального процесу поступово переходить від формального розуміння законності до її ціннісного змісту. Як зазначає В. Гошовський, законність не може зводитися до механічного виконання норм – вона включає внутрішній етичний компонент, пов'язаний із добросовісністю та неупередженістю процесуальної діяльності [5, с. 113]. Цей підхід дозволяє пояснити, чому боротьба зі зловживанням правом не може бути ефективною лише через встановлення додаткових заборон: правосвідомість і професійна культура правозастосувача є не менш важливими превентивними факторами, ніж сам закон.

З теоретичної точки зору, зловживання правом при початку досудового розслідування може бути розглянуте як форма деформації принципу змагальності. Адже ініціація провадження нерідко стає інструментом впливу на опонента ще до того, як справа потрапляє до суду. В умовах нерівності сторін, коли одна з них має можливість використати державний апарат для реалізації приватних цілей, постає питання не лише про відповідальність за такі дії, а й про необхідність доктринального уточнення поняття «недобросовісна реалізація процесуального права».

Варто звернути увагу на те, що теоретичні підходи до протидії зловживанням не можуть бути універсальними. Для кримінального процесу характерна особлива логіка – поєднання імперативності та диспозитивності. На відміну від цивільного права, де сторони самостійно визначають межі свого волевиявлення, у кримінальному процесі ініціатива початку розслідування має публічно-правовий характер. Тому попередження зловживань тут полягає не у звуженні прав сторін, а у забезпеченні контрольованої прозорості кожного процесуального кроку.

Варто погодитися з позицією О. Капліної, яка підкреслює, що ефективна протидія зловживанням можлива лише за умови належного поєднання процедурного регулювання і морально-етичних стандартів діяльності слідчого та прокурора. Як зазначає авторка, професійна відповідальність представників сторони обвинувачення полягає не лише у формальному дотриманні закону, а й у відмові від дій, що можуть підрвати довіру до правосуддя [6, с. 52].

У цьому контексті доцільно говорити про концепцію превентивної законності, яка передбачає створення таких правових і організаційних умов, за яких саме зловживання стає не вигідним або безрезультатним. Йдеться про обов'язковість належного документування дій, публічний характер рішень про початок досудового розслідування, а також про неминучість реагування на випадки зловживань – не лише дисциплінарного, а й процесуального. Такі механізми не лише стримують від порушень, але й формують атмосферу правової доброчесності в органах досудового розслідування.

Явище зловживання правом при початку досудового розслідування не можна розглядати лише крізь призму індивідуальної недобросовісності конкретного працівника. Воно має глибше коріння – у правовій культурі суспільства, у структурі органів досудового розслідування, у дефектах правового регулювання та у взаємодії між владними інституціями. Саме сукупність цих чинників формує той фон, на якому виникають і проявляються зловживання, що підривають довіру до правосуддя та знижують ефективність кримінальної юстиції.

Передусім варто наголосити на нормативних передумовах. Дослідники неодноразово звертали увагу на те, що стаття 214 КПК України, яка регулює внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, містить занадто узагальнене формулювання поняття «обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення». Така розмитість дозволяє правоохоронцям тлумачити закон за власним розсудом, що відкриває можливості як для формального «реєстраційного активізму» (внесення

до ЄРДР усіх заяв без аналізу їхньої суті), так і для протилежної практики – відмови у реєстрації навіть за наявності очевидних ознак злочину [1, ст. 214].

Невизначеність правових стандартів породжує асиметрію відповідальності. Слідчий не несе практичних наслідків за надмірну або недостатню активність на цьому етапі, тоді як потерпілий або заявник часто позбавлений реального механізму впливу на процес. Навіть процедура оскарження бездіяльності передбачає складну бюрократичну послідовність, що робить її малоефективною. Як наслідок, особа, права якої порушені, змушена звертатися до прокуратури чи суду, витрачаючи ресурси й час, а сам факт порушення часто лишається без належної оцінки.

Значний вплив на появу зловживань має організаційно-управлінська структура системи досудового розслідування. Вона історично побудована за ієрархічним принципом, який часто створює ситуацію «залежності вниз» – коли слідчі фактично позбавлені реальної автономії у прийнятті рішень. У такій системі керівництво може неформально нав'язувати певну «лінію поведінки», що згодом трансформується у неправомірні дії, але не завжди фіксується документально. Наприклад, вказівка «не відкривати справу» до з'ясування певних обставин або навпаки – «zareєструвати все, що надходить» – на практиці є типовими проявами адміністративного тиску. У результаті, навіть якщо рішення виглядає формально законним, воно може бути вмотивоване зовсім іншими міркуваннями.

Не менш вагомим є і психологічний аспект. Працівники слідчих підрозділів часто працюють в умовах постійного стресу, дефіциту часу й надмірного навантаження. Це сприяє виникненню професійної деформації – поступовому звиканню до «оперативної доцільності», коли закон починає сприйматися не як норма поведінки, а як інструмент, який можна інтерпретувати відповідно до обставин. У таких умовах навіть дрібні відхилення від процедур стають «нормою», що з часом переростає у свідоме зловживання. Як зазначає С. Слінько, слідчий, який щодня змушений балансувати між буквою і духом закону, поступово втрачає відчуття межі допустимого [7, с. 59].

Слід також відзначити і вплив соціально-політичних факторів. У періоди реформування чи змін у керівництві МВС та інших органів, працівники часто втрачають відчуття стабільності та передбачуваності. Це стимулює прагнення «підстрахуватися» або, навпаки, використати момент для особистої вигоди. Саме у такі періоди зростає кількість випадків маніпуляцій із процесуальними рішеннями, що підтверджується й аналітичними звітами Державного бюро

розслідувань [8, с. 27]. Суспільна довіра до органів правопорядку в такі моменти істотно падає, і будь-які рішення щодо початку розслідування сприймаються крізь призму політичної заангажованості.

Окремо варто наголосити на корупційних ризиках початкового етапу досудового розслідування. Через відсутність зовнішнього контролю на цьому рівні виникають спокуси використати повноваження для отримання неправомірної вигоди. Іноді це проявляється у вигляді «платних відмов» від реєстрації заяв, а іноді – у навмисному відкритті провадження з метою тиску на бізнес чи посадових осіб. В обох випадках порушується не лише законність, а й базові принципи справедливості, які мають лежати в основі кримінального процесу.

Проблемою, яку не можна ігнорувати, є обмежена ефективність системи внутрішнього контролю. Наявність відомчих інструкцій не гарантує, що вони реально виконуються. У більшості випадків перевірки проводяться формально, без належного аналізу обґрунтованості рішень. Звіти складаються на основі статистичних показників, що часто спотворює реальну картину. Як наслідок, система контролю перетворюється на механізм самовиправдання, а не корекції помилок.

Однак причина зловживань полягає не лише у правовому чи адміністративному полі. Вона значною мірою має морально-етичний характер. Якщо в органі досудового розслідування формується корпоративна культура, де порушення закону виправдовується «службовою необхідністю», будь-які спроби реформувати систему приречені на частковий успіх. Відсутність справжнього почуття відповідальності перед громадянином, нехтування принципом презумпції добросовісності заявника, знецінення етичних стандартів – усе це створює передумови для зловживання процесуальними правами.

На цьому тлі особливо гостро постає питання відповідальності керівництва правоохоронних органів. Воно повинно не лише вимагати показників, а й створювати умови, за яких добросовісна поведінка стає єдиним прийнятним стандартом. Формування внутрішньої політики нульової толерантності до маніпуляцій, а також відкритість до громадського контролю можуть суттєво знизити рівень зловживань.

Загалом, причинно-наслідкові зв'язки у цьому контексті мають комплексний характер. Зловживання не виникають із нічого – вони є продуктом поєднання слабкого нормативного регулювання, бюрократичного тиску, низької правової культури та відсутності дієвих запобіжників. Усвідомлення цього дозволяє перейти від пошуку «винних осіб» до аналізу системних передумов, що відкриває шлях до реальних реформ.

Проблема запобігання зловживанням правом на початковому етапі досудового розслідування вимагає системного підходу, який поєднає правові, інституційні, організаційні та етичні складові. Йдеться не лише про вдосконалення законодавства, а й про створення таких умов, за яких спокуса зловживати владними чи процесуальними повноваженнями стає мінімальною. Важливою передумовою цього процесу є утвердження культури доброчесності у сфері кримінальної юстиції, що ґрунтується на принципах верховенства права, поваги до людської гідності та недопущення свавілля [9, ст. 3, ст. 8].

Передусім варто зосередитися на удосконаленні правового регулювання початку досудового розслідування. Практика засвідчує, що нечіткість правових норм, зокрема статті 214 КПК України, спричиняє неоднакове їх застосування. Запровадження деталізованих критеріїв, які б визначали зміст поняття «обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення», сприятиме усуненню довільного трактування. Водночас доцільно передбачити законодавчий обов'язок слідчого або прокурора надавати коротке обґрунтування рішення про внесення або відмову у внесенні відомостей до ЄРДР. Такий підхід не лише підвищить прозорість, а й створить можливість для подальшого контролю з боку прокурора або суду.

У цьому контексті особливої уваги заслуговує роль прокурорського нагляду. Ефективність процесуального керівництва значною мірою залежить від активності прокурора на стадії прийняття рішення про початок розслідування. Нині прокурори часто виконують формальні перевірки, не аналізуючи обґрунтованість заяви чи повідомлення. Запровадження обов'язкових внутрішніх стандартів оцінювання первинних матеріалів, подібних до тих, які застосовуються в країнах ЄС, могло б істотно знизити ризики зловживань. Наприклад, у Литві прокурор має право відмовити у внесенні відомостей до реєстру, але зобов'язаний письмово вмотивувати таке рішення, що забезпечує його перевірюваність і прозорість [10, ст. 168].

Наступним напрямом запобігання зловживанням є удосконалення механізмів судового контролю. Попри те, що чинний КПК України надає заявнику право оскаржити бездіяльність слідчого або прокурора, процедура такого оскарження залишається складною та часто неефективною. Зокрема, суди не мають достатніх повноважень для дослідження змісту відомостей, що стали підставою для початку розслідування. Удосконалення судового контролю шляхом розширення можливостей суду оцінювати правомірність дій чи бездіяльності правоохоронців могло б стати дієвим запобіжником свавілля. У цьому

контексті варто також розглянути питання створення єдиного реєстру ухвал слідчих суддів щодо внесення відомостей до ЄРДР, що забезпечило б публічність і контроль за практикою застосування закону.

Не менш важливим є запровадження ефективного внутрішнього (відомчого) контролю у правоохоронних органах. Нині цей контроль переважно має формальний характер і не передбачає дієвих заходів реагування. Запровадження незалежних дисциплінарних комісій при Державному бюро розслідувань, Національній поліції та Бюро економічної безпеки могло б підвищити рівень персональної відповідальності за неправомірні рішення щодо початку провадження. Ефективна превенція має ґрунтуватися не на покаранні, а на невідворотності виявлення порушення. Саме цей принцип визначає сучасні моделі контролю у сфері кримінальної юстиції в країнах Європейського Союзу [11, с. 109].

Важливим елементом превенції є цифровізація процедур реєстрації кримінальних правопорушень. Використання електронних платформ для приймання, реєстрації та відстеження статусу заяв громадян може мінімізувати людський фактор та усунути можливість приховування або маніпуляцій з відомостями. Наприклад, система автоматизованого обліку, яка фіксує дату, час, автора та зміст кожного звернення, дозволяє чітко відслідковувати законність рішень. Цей вектор повністю узгоджується з офіційними напрямами цифровізації сектору правосуддя в Україні.

Суттєву роль у запобіганні зловживанням відіграє також формування етичної культури працівників органів досудового розслідування. Механічне вдосконалення правових процедур не матиме значного ефекту без внутрішньої готовності правоохоронців діяти доброчесно. Необхідно розробити системні програми професійного розвитку, які б поєднували юридичні знання з етичними орієнтирами. Досвід Служби внутрішніх розслідувань Нідерландів свідчить, що регулярне навчання працівників з питань доброчесності та антикорупційних стандартів демонструє помітне скорочення дисциплінарних порушень серед персоналу.

Не можна оминати увагою й суспільний контроль як інструмент превенції. Залучення громадських організацій, аналітичних центрів та медіа до моніторингу дотримання законності під час початку розслідування може мати позитивний ефект. Публічність процесу забезпечує підзвітність правоохоронних органів і сприяє підвищенню рівня довіри громадян до системи правосуддя. Водночас цей контроль повинен здійснюватися у правових межах, без втручання у процесуальну автономію слідчого чи прокурора.

Узагальнюючи наведене, можна дійти висновку, що запобігання зловживанням правом при початку досудового розслідування вимагає багаторівневого підходу. Поєднання законодавчих змін, організаційних реформ, цифровізації та розвитку професійної етики створює основу для сталого зменшення кількості порушень. Превенція має бути не епізодичним заходом, а постійним елементом системи управління у сфері кримінальної юстиції. Лише за таких умов можливо досягти реального балансу між ефективністю розслідування та дотриманням прав людини, що є ознакою демократичної та правової держави.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 31.10.2025).
2. Капліна О. В. *Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права*. Харків : Право, 2008. 296 с.
3. Малиновський В. Я. *Державне управління : навчальний посібник*. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ : Атіка, 2003. 576 с.
4. Алексєєв С. С. *Теорія права*. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 352 с.
5. Гошовський В. О. *Проблеми законності у кримінальному процесі України*. Львів : Світ, 2019. 214 с.
6. Капліна О. В. *Процесуальні гарантії у кримінальному провадженні*. Харків : Право, 2020. 288 с.
7. Слінько С. С. Етичні засади діяльності слідчого: проблеми теорії і практики. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2022. № 1. С. 55–63.
8. Державне бюро розслідувань. *Звіт про стан дотримання законності у діяльності органів досудового розслідування за 2023 рік*. Київ : ДБР, 2024. 96 с. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/zvit/zvit-pro-diyalnist-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan-za-2023-rik.pdf> (дата звернення: 31.10.2025).
9. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (дата звернення: 31.10.2025).
10. Criminal Procedure Code of the Republic of Lithuania : Law of the Republic of Lithuania of 14 March 2002 No. IX-785. Vilnius : Seimas of Lithuania, 2011. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/b3b97b-11f31a11edb649a2a873fdbdf/> (дата звернення: 31.10.2025).
11. Костенко О. М. Протидія зловживанням у кримінальному процесі: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 105–111.

Анотація

Турик Є. М. Зловживання правом при початку досудового розслідування: превентивні механізми та шляхи їх удосконалення. – Стаття.

У статті здійснено комплексне теоретико-прикладне дослідження феномену зловживання пра-

вом при початку досудового розслідування в умовах сучасного реформування системи кримінальної юстиції України. Визначено зміст, правову природу та характерні ознаки цього явища, а також проаналізовано його взаємозв'язок із принципами верховенства права, доброчесності та правової визначеності. Доведено, що зловживання правом на початковому етапі кримінального провадження має багатовимірну природу: воно поєднує нормативні, організаційні, морально-етичні й соціальні чинники, що у сукупності створюють сприятливий ґрунт для викривлення змісту процесуальних повноважень.

У роботі обґрунтовано, що основними причинами таких зловживань є нечіткість правового регулювання (зокрема, недосконалість статті 214 КПК України), відсутність ефективного відомчого контролю, формальний характер прокурорського нагляду та професійна деформація працівників органів досудового розслідування. Акцентовано увагу на тому, що подібні порушення мають системний характер і не можуть бути подолані лише шляхом індивідуальної відповідальності, адже їх підґрунтя – у дефіциті правової культури та у спотворенні етичних стандартів службової поведінки.

Визначено комплекс превентивних механізмів, спрямованих на запобігання зловживанням на початковому етапі досудового розслідування. До них віднесено вдосконалення правових критеріїв оцінки заяв і повідомлень, підвищення прозорості процесуальних рішень, розвиток цифрових інструментів обліку та моніторингу, запровадження ефективного судового контролю та незалежних дисциплінарних механізмів відповідальності. Особливу увагу приділено ролі прокурора як гаранта законності, а також необхідності формування в органах досудового розслідування культури доброчесності, заснованої на професіоналізмі, моральній стійкості та повазі до прав людини.

У підсумку сформульовано висновок, що подолання зловживань правом при початку досудового розслідування можливе лише за умови одночасного поєднання правового вдосконалення, організаційних реформ і світоглядних змін у системі кримінальної юстиції.

Ключові слова: досудове розслідування, зловживання правом, превентивні механізми, законність.

Summary

Turyk Ye. M. Abuse of law at the stage of initiating pre-trial investigation: preventive mechanisms and ways of improvement. – Article.

The article presents a comprehensive theoretical and practical study of the phenomenon of abuse of law at the stage of initiating pre-trial investigation within the modern Ukrainian system of criminal justice. The author explores the legal nature, essential characteristics, and causes of this phenomenon, emphasizing its multidimensional nature, which combines legal, institutional, ethical, and social determinants. Abuse of procedural powers at the initial stage of criminal proceedings is shown to be a manifestation of the deformation of the principles of legality, fairness, and proportionality, leading to violations of human rights and undermining public trust in law enforcement institutions.

The research substantiates that the main causes of such abuses lie in the imperfection and ambiguity of procedural legislation, especially in the regulation of Article 214 of the Criminal Procedure Code of Ukraine,

which allows arbitrary interpretation of the grounds for entering information into the Unified Register of Pre-Trial Investigations. Organizational shortcomings, insufficient prosecutorial oversight, hierarchical pressure, and the lack of effective departmental control are also identified as key contributing factors. The article stresses that abuse of law often arises not only from corruption risks but also from professional deformation and a decline in the ethical standards of investigators.

Based on the conducted analysis, the author proposes a system of preventive mechanisms aimed at ensuring legality and transparency at the initial stage of pre-trial proceedings. These include the

introduction of clear legal criteria for assessing reports of crimes, strengthening judicial and prosecutorial supervision, digitalization of registration procedures, development of independent internal audit systems, and implementation of ethical training programs for investigators. The paper concludes that the effective prevention of abuses requires a synergy of legal reform, institutional transformation, and the formation of an integrity-based culture within the law enforcement system, where respect for human rights and rule of law are perceived as fundamental professional values.

Key words: pre-trial investigation, abuse of law, preventive mechanisms, legality.

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.11.2025

Дата публікації: 24.12.2025